دوایین شەوەکانی سیمرخ … سەڵاح شوان

1
تا ئەمڕۆکەش…
هەموو ڕۆژێك كاتێ كە ئێواره دادێ
به یادی عەشقه جوانەمەرگەکەی تۆ
پەردەکانی دڵم دادەدەمەوە و
مۆمە شیعرێکی گەش وەك چاوەکانت
دادەگیرسێنم و بێدەنگ
پشت لەم سەردەمی گورگانه دەکەم و
ڕووەو ڕۆژئاوا دادەنیشم
زۆر چاوەڕێم کرد تاوەکو کوێراییم داهات
ئێستاکەش خۆری خوداکەی تۆ
لێم هەڵنەهات
تازە بەم درەنگان شەوە
بەم درەنگە زەمانە
بە دەم مەستیی و نەستییەوە
نە خۆر هەڵدێ و نە من چاوەڕوانی خۆرم
بە مۆمە کوژاوەکانی خەونەکانمدا دەچمەوە
لاپەڕە بە لاپەڕە هەڵیان دەدەمەوە بەڵکو
لەم شەوە سارد و تاریکەی دوا دواییدا
تروسکاییەك ببینم
هیچ دیار نییە
وتی لێرە دانیشە
لەگەڵا یەکەمین گزنگی خۆرهەڵاتندا دێمەوە
ئێستا و ئەوسا نەمدییەوە
تا ئەمڕۆکەش…
هەموو ڕۆژێك كاتێك كە ئێواره دادێ
به یادی عەشقه جوانەمەرگەکەی تۆ
پەردەکانی دڵم دادەدەمەوە و
مۆمە شیعرێکی گەش وەك چاوەکانت
دادەگیرسێنم و بێدەنگ
پشت لەم سەردەمی گورگانه دەکەم و
ڕووەو ڕۆژئاوا دادەنیشم

خۆی پێی وتم
کاڵوکرچە بەری داری زڕی ئەوان
بۆش و بەتاڵە پەیامی پێغەمدزان
من بە خوێنی باخچەی تەمەن بۆت دەنووسم
گەر یەك جار بیخوێنیتەوە
ئیتر پێویستت بە پاپۆڕ نابێت تاکو
دەریاکانی هوشیاریی پێ پەی بکەی
2
با شەویش بێت و با دنیا
ئاگربارانی دۆزەخ بێت
من دەیبینم
خۆی بە پەڕەی گوڵێکی وەریو پۆشیوە
تا بە ئاگری دۆزەخی مارس نەسووتێ
تۆ سەیریکە…
ئەم گەردوونە چۆن لە گۆمی
قیڕی توواوەی تاریکیی خودای جەنگدا
توواوەتەوە و خنکاوە
ئەوە شیعرە، یان کۆنە دڵی عەشقێکە
وا بە شمشێری جەللادەکان ئاوەها لەتلەت کراوە؟
ئەوە ئاواتەکانی منە، یان ئاوازەکانی داودە
وا دڵی ئەمدیو و ئەودیو
بە تیری ڕق سمێنراوە؟
بەردبارانە، ئاگربارانە
غەمبارانە ئەم گەردوونە ئەمشەو
کوا تازە بە من چارە دەکرێ
ئەم بەزم و ڕەزمی زەمانە!
کوا تازە من چارەسەری ئەم بەزم و ڕەزمی زەمانەم پێدەکرێ
3
ئێستا لە دوایین هەنگاودا
ئاوڕ دەدەمەوە ڕێگام خۆڵەمێشە
نازانم کێ پێشتر گڕی تێبەرداوە
نازانم کێ
کێ بوو؟ بۆچی؟
گوڵزارەکەی ئەوسای جێگا دڵداریمانی کردووە
بە وشکە خاکێکی وەکو
وەکو دڵم ڕەق و چۆڵا و شەقار شەقار؟
ئەو وتی ئێستاش هەر ماوە

تۆ نایبینیت
کوێرە چاوێك خەو بە خۆری سبەینێوە نەبینێ
وێرانە دڵێك نەبێتە چوارچێوەی خۆرێکی عاشق
من هەردوو خۆرەکەم دۆڕاند
4
ئەو وتی بەسە با ئەمشەو
لەوە زیاتر نەخۆینەوە
من دوایین شیعرم هێشتاکە لە نیوەبوو
کە سەیری دەوری خۆم دەکەم کەس نەماوە
هیچ کوێیەکم لێ دیار نییە
هیچ دەنگێکیش لەم مەیخانەیەوە ناێت ئەمشەو
دنیا ئەمشەو مەیخانەیەکی چۆڵی داخراوە
وێرانە وێرانە وێران
ئەم خاکی خودایە خەوتووە
تاریکەخاکە ئا ئەمشەو
منیش لە خودا
تەنیاتر و
دڵتەنگتر و
بێزارترم
5
جەللاد جارێکیان
شێرەکانی خۆی بەردایە گیانم تا بمخۆن
من شیعربارانیانم کرد
بەڵام تائێستاش نەڕەیان
دێتە گوێم لەودیو دیواری
زەمانەوە خۆیان مەڵاس داوە بۆم
ڕۆژێك دێت پەلامارم بدەن
6
من وتم بەهەشتم ناوێ
بە ڕووباری شیر و شەراب و هەنگوینەوە
تەنیا شیعرێك
تەنیا پێکێك
بە یادی چاوەکانی تۆ بیخۆمەوە
7
ئا ئەمڕۆ نا…
دوێنێ بوو هەر تەنیا دوێنێ
ڕەوە کۆترێکی سپی

ئا لێرەدا هەڵنیشتبوون
نازانم کام گەردەلوولی قینێك هات
ڕاپێچی ئەو دنیای کردن؟
کامە دنیا؟ کامە ئەودیو؟
دنیا هەر یەك دیوە و هەرگیز
خودا ڕوویەکی دیکەی نییە
ئاسمان هەر یەك ڕەنگە هەرگیز
ڕاستی ڕەنگی دیکەی نییە
شیعر هەر یەك دەنگە، باران
هیچ دەنگێکی دیکەی نییە
ئەودیو، ئەوسا، ئەو دنیا و ئەو
ئەو هەموو ئەوانەی دەڵێن
کەی؟ لە کوێ؟ چۆن دەردەکەون؟
من چاوەڕوانیی زیاترم پێناکرێ
8
لەوەتەی هەم دەخولێمەوە
بەدەوری خۆم و ئەوان و شوێنەکان و کاتەکاندا
نە چراکەی دیۆجینێسم پێیە
نە کەڕەناکەی داود
هەرچی هەیە وەکو من دەخولێتەوە
بەدەوری خۆی و خودادا
زەوی و خۆر و ڕێی کاکێشان و گشت گەردوون دەخولێنەوە
خەڵکی لە دەوری بەردە ڕەشەکەی دەستی ڕاستی خودا
دایکم پێمی دەگوت: لە دەورت گەڕێم
شۆفێر لە دەوری فولکەکەی سەرا
گەردەلوول، گێژەنگ
ئەتۆم و ئەوەی نایبینین
هەر هەموو دەخولێنەوە.
ئەی خودا بە دەورەی کێ، چیدا دەخولێتەوە؟
ئەم خولانەوانە گشت پووچن
خولانەوەی من و زەوی و ئەستێرەکان و گشت گەردوون
کێ دەتوانێت ڕایان بگرێ؟
9
کێ لە خولانەوە دەوەستێ؟
کێ لە کوێدا ڕادەوەستێ؟
لە سەرەتا، یان ناوەڕاست، یان کۆتایی؟
سەرەتای کۆڵان، یان شەقام؟

سەرەتای ڕۆژ؟ خواردن؟ خەوتن؟
سەرەتای ژیان؟ یان مردن؟
کوا سەرەتای من لە کوێوە دەست پێدەکات؟
لەدایکبوون، یان کۆرپەیی، یان لە لەشی دایك و باوکمدا
ئەی ئەوان لە کوێیان هێنام؟
خودا دەڵێت: لە ئادەم و لە حەواوە من هێناتم
داروین دەڵێت: لە دوو ترشۆکەی دەریاوە
ئەی دەریا خۆی لە کوێوە هات؟
ئەی خودا خۆی لە کوێوە هات؟
منیش هەر لەوێوە هاتم
هیچ شتێك سەرەتای نییە
هیچ شتێك کۆتایی نییە
هەموو شتێك خۆی سەرەتا و کۆتاییە
ئەگەر بتوانین بیبینین
10
تۆ ڕوو لە کامەیان دەکەی؟
کامەیانت پێ واز لێدێت؟
نوێژ و نزا، یان خواردن و هەناسەدان؟
مزگەوت جێگای کامەیانە؟
خۆ دوو گڵۆڵە بە یەك دەست هەڵناگیرێت
بۆیە زەردەشت وتی:
یەك درۆیە، هەمووی دوانە
بوون و نەبوون، تاریك و ڕوون
سەرەتا و کۆتایی
چاك و خراپ
11
هێشتا سەرەتای بەهار بوو
کە جێی هێشتم
لەوساکەوە بەدوای خۆیدا
چوار وەرزەیەکی باران و گەڵاڕێزانی بۆ جێهێشتم
کێ پایز و گەڵاڕێزان و مردنی بۆمان هێنا
کێ کوشتن و درۆ و ڕقی پێمان بەخشی
کێ ئەم دنیایەی وا دانا
بۆ وای دانا
یەك تای تەرازووی هەبوو، ئەویش لاسەنگ
12
بە لاپەڕەی کاڵبووەوەی تەمەنمدا دەچمەوە

بەرەو دواوە، بەرەو دواتر
تاکو دەگەمەوە ئەوێ
ئەوێ لە باوەشی دایکم
لە پایینی (خاڵخاڵان)دا
بەڵام نازانم بۆ؟ کەی؟ چۆن؟
نە دایکم، نە باوکم، نە ئەوێش هیچیان نەماون
کێ ئەو هەموو خاڵانەی سڕیوەتەوە؟
خەم و خۆشی، خەون و خەیاڵا
هەست و سۆز و ئاوات و ئومێدی بەتاڵا
بەتاڵە بەتاڵە بەتاڵا
ئەم گەردوونە، ئەم ژیانە
پڕە لە بۆش و لە بەتاڵا
ئەم گەردوونە بێخاوەنە
کێ یەکەمین بەردی داناوە؟
بۆچی ئێستا دیار نەماوە؟
بۆ دروست بوو؟
بۆچی؟ کەی؟ چۆن؟ لەناودەچێ؟
کێ وەڵامێکی هەیە بۆم؟
پێش مردنم با پێم بڵێ
تا بە بەتاڵی نەمرم
13
منیش ڕۆژێ لە ڕۆژان منداڵبووم
خۆشەویستی دایە و باوە
ئێستاکە پیرێکی تەنیای پڕ
پڕ لە ئاگری کوژاوە؟
ئێستا لەسەر کەلی
ئاوابوونمدا وەستاوم
دوایین سەرنج
دوایین ئاوڕ
لە ڕابردوو دەدەمەوە
ڕێگایەکە
بە بست هەر بستێ دووان دەبێ
بە کاتیش وەها درێژە
لە سەرەتای ئەم دنیایەوە
هەر هەیە و هەر هەبووە
تا کۆتایی ئەم دنیایەش هەر دەمێنێ
هەر دووکەڵە و تەپوتۆزە

دووکەڵی دانەمرکاوەی
ئازار و غەمەکان هێشتا
بۆنچڕووکیان لێ هەڵدەسێ
تەپوتۆزی ئاژاوەکان
هێشتا سەر و چاوی ئەوانی پێشیوە
گوێی شیعرەکانم سیس و هەڵوەریون
تاشەبەردی بیرۆکەکانم هێشتاکە
ڕێگاکەیان تەنگ کردووە
ئەو هەموو گەردانەی عەشقە
بۆ بۆلانە جێهێڵراون؟
کێ هەندێکی لەگەڵا خۆیدا برد و ڕۆیی؟
نازانم بۆ پێشم کەوتن
خۆ من وتم
مەرگم بە پێش مەرگتان کەوێ
وتم مەرگتان نەبینم هەرگیزاوهەرگیز
بۆچی کەسێ نەبوو جارێ گوێم لێبگرێ
کاتێ وتم:
14
کوانێ ئەوەی دەڕۆن گوێی لە خشەی مار و مێرووە، کوا؟
بۆچی ئێستاکە کەڕ بووە؟
درۆیە درۆیە درۆ
کەس نییە گوێ لە کەس بگرێ
هەر دووکەڵە و هەر تەپوتۆز
وتی بەر بەدواوە مەکە
ئەگینا دەتکەم بە بەرد
ئەم هەموو بەردانە کێ بوون؟
چییان دەوت؟ چییان دەکرد؟
کێ دەزانێ؟
لە کێ پرسم؟
کێبوو وتی: ئاخر شیعر بۆ کێ بڵێم
کوا کێ ماوە دڵێکی ئاشقانەی هەبێت
زەمانی دڵبەردەکانە ئا ئەم زەمانە، ئەم زەمان
زەمانی مرۆڤ خۆرانە
زەمانی درۆبارانە ئەم زەمان
هەزاران ساڵ بوو بێدەنگ بووم
وامدەزانی گورگە هارەکانی دارستانی پاشا
خواردوویانە

بەڵام کە گوڵێ دەوەرێ
دەیان تۆوی گوڵی نەمر جێدەهێڵێ
وتیان گوڵە کێوییەکان بگرن، بیان کوژن.
ئێمە تەنیا گوڵی سەر مێزمان گەرەکە
بچن لە بازاڕی خۆفرۆشاندا بیکڕن
ئەو گوڵزارانە وێران کەن
کە گوڵا بۆ خۆیان ناگرن
وێرانە وێران
ئەمڕۆکە خاکی کوردستان
کە گوڵی یاخی ناگرێ
وێرانەخاکە ئەو خاکەی
جێگای گۆڕی
شاعیرێکی گێلی تێدا نابێتەوە
جێگای دڵی عاشقێکی
خەمان گەستەی وەك منی تیا نابێتەوە
نالی، حاجی، شێخی سەنعان
ئەوانی تری گۆڕغەریبان
وێرانەخاکە ئەو خاکەی
کرا بە جێی گۆڕپەرستان
کرایە جێی براگەورە و
دەرباری گەورە و
کەری گەورە
من گەورەکان ناپەرستم
بچووکەکانم خۆشدەوێ
وەك کانییەکەی گۆران و
پێکەکەی دەستی خەیام و
گۆچانەکەی دەستی شارلی و
کەرەکەی حەزرەتی نالی
15
من وڵاتێکم بۆچییە
وەرزی دیار و نادیاری
تارمایی ئەژدیها و کابووسبێت
16
ئێستا گورگە چاوسوور و سەگە ڕاهێنراوەکان
کەڵبەیان لە شیعرەکانم گیرکردووە
دەیانەوێ جریوەکانی خەفەکەن
خۆ من داود نەبووم کەچی

ویستیان گۆرانی خودایان بۆ بڵێم
کەی سروودی سروودەکان
لەناو قەفەسدا وتراوە
کەی خوڕەی ئاو
لەناو زەلکاودا خوڕەی دێ
کەی ئەهریمەن لەژێر خۆردا
بۆ گوناهکاری دەگەڕێت
بۆشە
ناهەقە
ناڕەوا
هەرچی هەیە لەسەر زەوی و
لەژێر ئاسماندا بەتاڵە
ناڕەوایە
بەتاڵە وەك
دڵی گورگەکانی جەللاد
ناڕەوایە وەك کوشتنی شیعرەکانم
لە باخچەکەی جەللاددا دەستم برد بۆ گوڵێ
ئەو جەندرمەکانی خۆی ناردە گیانم
لەپای گوڵێ هەزاران دڕکی قینیان
چەقاندە ناو دڵی خۆم و شیعرەکانم
من دڵی دڕکاویم ناوێ
من خودایەکم…
من خودایەکم دەوێ چەتە و شیعرکوژی
نەبێت و دڵی هیچ کەسێك
دڕکاوی و ژەهراوی نەکات
وتیان خودا
لە خشەی مار و مێرووولەش ئاگادارە
کە چووم گلەیی لا بکەم
لەوێ نەبوو
وتم ئاسمان لە گیرفانی بەتاڵی من بەتاڵترە
وتیان بڕوانە حەلاج و
گیڤارا و
شیعرەکانی خۆت
خۆت لە هەناسەی ساردی من دەپارێزی و
دەشاریيەوە.
نەك ببێ بە گەردەلوولی ئەشقێك و
ئیتر ئەشق ڕاپێچت کا و

بتباتەوە بۆ دۆزەخی دڵدارییەکەی جارانمان
بەتاڵە بەتاڵە بەتاڵا
کێ ئەم شووشانەی بەتاڵکرد؟
چۆڕێ نییە بیخۆینەوە
کێ ئەم ڕووبارانەی بەتاڵکرد؟
کێ ئەم ئاسمانە…
ئەم گەردوونەی…
ئەم ژیانەی بەتاڵکرد؟
منیش داوەکانی دروشانەوەی ژیان دەچنم
ماچی گەرمی دەف دەکەم و ناوچەوانمی لەسەر دادەنێم.

ئابی 2017: نەرویج

- سەڵاحەدین ئەحمەد خورشید: سەڵاح شوان
- لە 15/4/1947 لە دێی مام ڕەش، ناوچەی شوان، پارێزگای کەرکووك لەدایك بووە.
- دەرچووی بەشی کوردی زانکۆی بەغدایە، ساڵی 1972.
- لە ساڵی (1996)ەوە لە نەرویج دەژی.
- چاپکراوەکانی:

1- دڵدارەکەم پایزە گەواڵەیەك نییە: کۆشیعر 1978.
2- ئەستێرە بەرزە: کۆچیرۆك 2012.
3- شەوێك لە شەوانی سیمرخ: کۆشیعر 2013.